DOI: https://doi.org/10.31392/NZ-udu-167.2026.12
УДК 004.9:37.018.43:378.147:34

Кушнірук Світлана Анатоліївна
доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки,
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
https://orcid.org/0000-0001-7833-8923
e-mail: s.a.kushniruk@udu.edu.ua

Кушнірук Дмитро Іванович
магістр, Національний університет біоресурсів і природокористування
https://orcid.org/0009-0003-5578-5650
e-mail: sakushniruk@ukr.net

Павловський Ігор Валентинович
кандидат технічних наук, доцент кафедри педагогіки
Український державний університет імені Михайла Драгоманова
https://orcid.org/0009-0000-9759-4367
e-mail: olgaastor2015@gmail.com

ЦИФРОВІ РЕСУРСИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ПРАВОВОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВИКЛАДАЧА «ЗАХИСТУ УКРАЇНИ»

У статті актуалізовано проблему вдосконалення професійної підготовки майбутніх викладачів дисципліни «Захист України» в умовах стрімкої цифрової трансформації освітнього простору. Головну увагу зосереджено на теоретичному обґрунтуванні ролі цифрових ресурсів як дієвого засобу розвитку правової компетентності педагогів, що є невід'ємним складником їхньої професійної культури. Правова компетентність майбутнього викладача визначена як система правових знань, умінь і ціннісних орієнтацій, необхідних для ефективної діяльності в межах правового поля держави, що набуває особливої значущості в контексті формування громадянської відповідальності, розуміння основ національної безпеки та захисту прав людини.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування ролі цифрових ресурсів у розвитку правової компетентності зазначеної категорії фахівців та визначення ключових напрямів їх інтеграції в освітній процес закладів вищої освіти. Методологічну основу розвідки становлять методи системного аналізу, узагальнення, систематизації наукової літератури, а також порівняльний аналіз підходів до професійної підготовки педагогічних кадрів. У статті охарактеризовано потенціал широкого спектра цифрових інструментів, зокрема електронних освітніх платформ, цифрових бібліотек, баз даних нормативно-правових актів, мультимедійних матеріалів та інтерактивних сервісів.

Доведено, що інтеграція цих засобів у професійну підготовку не лише сприяє підвищенню ефективності навчання, а й забезпечує розвиток навичок критичного аналізу правової інформації, стимулює самостійну пізнавальну діяльність та підвищує рівень інформаційної грамотності студентів. Окрему увагу приділено педагогічним умовам ефективного використання цифрових ресурсів, серед яких пріоритетними є цілеспрямована інтеграція ІК-технологій у зміст професійної підготовки, впровадження інтерактивних методів навчання та формування сучасного цифрового освітнього середовища. Узагальнено досвід застосування мобільних додатків та відкритих освітніх платформ, що сприяють безперервності навчання

та підтримці освітнього процесу в складних умовах, зокрема під час дії воєнного стану.

Підсумовано, що систематичне використання цифрових ресурсів є важливою передумовою розвитку правової компетентності, що забезпечує якісну підготовку педагога, здатного свідомо діяти відповідно до чинного законодавства та виховувати правову культуру у здобувачів освіти. Перспективи подальших наукових розвідок вбачаються у розробленні методичних рекомендацій щодо практичного впровадження цифрових ресурсів у навчальний процес та вивченні ефективності їх застосування для формування стійких професійних компетентностей викладачів «Захисту України».

Ключові слова: *правова компетентність, цифрові ресурси, професійна підготовка, майбутній викладач, предмет «Захист України», цифрові технології, освітнє середовище.*

Сучасний етап розвитку суспільства характеризується активними процесами цифровізації, що охоплюють усі сфери людського життя, включаючи систему освіти. Використання цифрових технологій в освітньому процесі відкриває нові можливості для підвищення ефективності навчання, забезпечує доступ до різноманітних інформаційних ресурсів та сприяє формуванню необхідних компетенцій майбутніх фахівців. У цих умовах особливої актуальності набуває проблема підготовки педагогічних кадрів, здатних ефективно використовувати цифрові інструменти у професійній діяльності [14].

Одним із важливих компонентів професійної підготовки майбутніх викладачів є формування правової компетентності. Вона передбачає не лише опанування системи правових знань, а й розвиток навичок застосування норм законодавства у професійній діяльності, формування правової культури, відповідального ставлення до прав і свобод людини та громадянина. Правова компетентність набуває особливого значення в процесі підготовки майбутніх викладачів предмету «Захисту України», зміст якої безпосередньо пов'язаний з питаннями громадянської відповідальності, національної безпеки, прав та обов'язків громадян у сфері оборони держави [4, с. 15].

Ефективна реалізація розвитку сучасної особистості передбачає оновлення способів взаємодії з використанням можливостей цифрових технологій. Необхідно розуміти, що цифрова трансформація – це не тимчасове, швидкоплинне явище. Це глобальна тенденція, максимальну користь від якої отримають заклади освіти, що повноцінно освоять трансформацію освітнього процесу на основі використання цифрових трендів. Тому одним із ключових завдань сучасної освіти є перехід на якісно новий рівень організації міжособистісної взаємодії між учасниками освітнього процесу, зокрема, з урахуванням можливостей та переваг цифрових технологій [22].

У контексті цифрової трансформації освіти цифрові ресурси є ефективним засобом розвитку правової компетентності майбутніх викладачів. Використання електронних освітніх платформ, цифрових бібліотек, баз даних нормативно-правових актів, мультимедійних навчальних матеріалів та інтерактивних освітніх сервісів сприяє підвищенню якості освітнього процесу, розширює можливості самостійної роботи здобувачів освіти та забезпечує

доступ до відповідної правової інформації. Крім того, цифрові ресурси створюють умови для розвитку аналітичного мислення, формування навичок роботи з правовими документами та підвищення рівня інформаційної та цифрової грамотності майбутніх викладачів [2, с. 46].

З огляду на вищезазначене, актуальним є дослідження можливостей використання цифрових ресурсів у процесі формування та розвитку правової компетентності майбутніх викладачів, а також визначення ефективних підходів до їх інтеграції у професійну підготовку педагогічних кадрів.

Проблема формування цифрової компетентності та використання цифрових ресурсів в освітньому процесі активно досліджується у сучасній педагогічній науці. Теоретичні засади компетентнісного підходу та його інтеграцію з цифровими технологіями навчання обґрунтовано у працях І. Беха, Н. Бібік, Л. Ващенко, І. Єрмакова, І. Зязюна, В. Кременя, О. Локшиної, О. Овчарук, Л. Паращенко, О. Пометун, О. Савченко, С. Трубачевої та інших дослідників. Їхні наукові праці обґрунтовують необхідність формування у майбутніх фахівців системи знань, умінь, навичок та ціннісних орієнтацій, що забезпечують ефективну професійну діяльність [1; 15; 16; 19].

Теоретико-методичні аспекти формування інформаційно-цифрової компетентності в контексті компетентнісного підходу розкрито у дослідженнях І. Беха, О. Овчарук, О. Пометун та інші [1; 15].

Питання формування правової культури та правової компетентності майбутніх фахівців висвітлено в працях таких науковців, як О. Скакун, М. Козюбра, С. Гусарєв, Ю. Тодик тощо [5; 10; 20]. Дослідники наголошують на важливості формування правових знань, правосвідомості та відповідального ставлення до впровадження правових норм у професійній діяльності.

Питання використання цифрових ресурсів та інформаційно-комунікаційних технологій як засобу формування професійної готовності майбутніх фахівців висвітлено у працях О. Б. Борзик, Л. П. Четаєвої, А. І. Клєби [2]. Окремий напрям становлять дослідження цифровізації освіти в умовах сучасних суспільних викликів, зокрема, О. Д. Гуменний – дослідив розвиток цифрової культури та використання цифрових технологій в умовах воєнного стану [4].

Значний внесок у вивчення проблем цифровізації освіти зробили В. Биков, М. Жалдак, Н. Морс, О. Спірін, які розглядають можливості використання цифрових ресурсів для підвищення ефективності навчання та формування професійних компетенцій здобувачів освіти [3; 8; 12].

Наукові праці вищезазначених авторів обґрунтовують важливість цифрових освітніх ресурсів у процесі модернізації освітнього середовища, розвитку самостійної навчальної діяльності здобувачів освіти та формуванні інформаційно-цифрової компетентності.

Водночас аналіз наукових праць засвідчує, що недостатньо дослідженими залишаються питання використання цифрових освітніх ресурсів у процесі формування професійних компетентностей майбутніх викладачів предмету

«Захист України». Саме це зумовлює необхідність подальшого наукового осмислення та визначає наукову нішу даного дослідження.

Метою статті є обґрунтування ролі цифрових ресурсів у розвитку правової компетентності майбутніх викладачів «Захисту України» та визначення основних напрямків їх використання в процесі професійної підготовки.

Для досягнення поставленої мети передбачається виконання таких завдань: проаналізувати наукові підходи до визначення сутності правової компетентності; визначити особливості формування правової компетентності майбутніх викладачів; охарактеризувати основні види цифрових ресурсів, що використовуються в освітньому процесі; обґрунтувати їх роль у розвитку правової компетентності майбутніх викладачів «Захисту України».

Для досягнення мети дослідження використано комплекс взаємопов'язаних методів, зокрема: теоретичні (аналіз, синтез, узагальнення та систематизація наукової літератури) – для визначення стану розробленості проблеми; порівняльний аналіз – для зіставлення наукових підходів до трактування сутності правової компетентності; узагальнення педагогічного досвіду – для визначення можливостей використання цифрових ресурсів у професійній підготовці майбутніх викладачів дисципліни «Захист України».

Сучасне суспільство характеризується стрімким розвитком інформаційних технологій, які суттєво трансформують різні сфери людської діяльності та значно полегшують виконання професійних та повсякденних завдань. Ці процеси безпосередньо впливають як на ринок праці, так і на систему освіти як його важливу складову [6, с. 65; 23, с. 193]. Ринок праці, у свою чергу, відображає соціально-економічні процеси, що відбуваються в державі, визначаючи нові вимоги до професійної підготовки фахівців та рівня їхньої цифрової компетентності [7, с. 115].

За цих обставин надзвичайної важливості набуває проблема формування правової компетентності майбутніх викладачів предмету «Захисту України», оскільки зміст цієї навчальної дисципліни безпосередньо пов'язаний з питаннями національної безпеки, громадянської відповідальності, прав та обов'язків громадян, а також формуванням правової культури здобувачів освіти.

Особливістю формування правової компетентності майбутніх викладачів предмету «Захисту України» є поєднання правових знань з питаннями громадянської освіти, національної безпеки та оборони держави. Крім того, державні гарантії, визначені законодавством України, мають ключове значення для забезпечення функціонування системи професійної освіти в сучасних умовах. Зокрема, Закон України «Про освіту» було доповнено новою статтею 57-1 «Державні гарантії в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану». Відповідно до її положень здобувачам освіти, працівникам закладів освіти та наукової сфери держава гарантує створення безпечного освітнього середовища, організацію навчання та безперервність освітнього процесу в умовах особливого періоду [17].

Реалізацію цих гарантій у межах своєї компетенції забезпечують органи виконавчої влади, органи військового командування, військово-цивільні адміністрації та органи місцевого самоврядування, а також заклади освіти, наукові установи та їх засновники. Важливу роль у підтримці освітнього процесу відіграють також громадські об'єднання, благодійні організації та фізичні особи, які здійснюють волонтерську діяльність [17].

У цьому контексті особливої значимості набуває використання цифрових ресурсів, що забезпечують можливість організації освітнього процесу та підтримки професійної підготовки майбутніх педагогів навіть в умовах воєнного стану.

Слід зауважити, що в рамках вивчення вказаної дисципліни робота з ІК– й цифровими технологіями вимагає постійного рефлексивного та критичного ставлення здобувачів освіти до інформації, а також етичного, перспективного й безпечного підходу до їх використання. Тобто, під час вивчення предмету «Захисту України» здобувачі закладу освіти можуть активно користуватися мобільними додатками різних типів для підвищення ефективності аудиторної роботи, зокрема:

– Cell-Ed – освітня платформа, доступна на всіх пристроях та лише онлайн.

– Eneza Education – містить навчальні матеріали, адаптовані до мобільних телефонів.

– Funzi – мобільна служба навчання, що підтримує викладання й навчання для великих груп.

– KaiOS – програмне забезпечення, яке дає можливість відкривати портали для навчання з мобільних телефонів.

– Ustad Mobile – платформа для доступу та обміну освітнім контентом [9, с. 85].

Важливим результатом навчання за окресленими напрямами є формування в здобувачів освіти життєвих умінь, зокрема з ухвалення рішень, розв'язання проблем, розвитку творчого й критичного мислення, комунікації, самооцінки та почуття гідності, протистояння негативному психологічному впливу, подолання негативних емоцій і стресу, а також співчуття й відчуття себе громадянином [18].

Не менш нагальним є використання мультимедійних навчальних матеріалів, які забезпечують візуалізацію навчальної інформації та сприяють кращому засвоєнню складних юридичних понять. Використання відеолекцій, інтерактивних презентацій, навчальних відеоматеріалів та онлайн-тестування дає змогу зробити освітній процес більш наочним, інтерактивним та доступним для здобувачів закладу освіти.

Використання цифрових ресурсів у процесі підготовки майбутніх викладачів «Захисту України» (див табл. 1) також сприяє розвитку навичок самостійного навчання.

Таблиця 1

Використання цифрових ресурсів у процесі підготовки майбутніх викладачів предмета «Захист України»

Цифрові ресурси	Напрями використання в освітньому процесі	Педагогічні умови ефективного використання	Очікувані результати
Системи дистанційного навчання (LMS)	Організація освітнього процесу, розміщення навчальних матеріалів, виконання завдань, тестування	Інтеграція цифрових технологій у зміст професійної підготовки; методичний супровід освітнього процесу	Підвищення доступності навчання, розвиток цифрової компетентності здобувачів закладу освіти
Онлайн-освітні платформи	Проходження онлайн-курсів, самостійне опрацювання навчального матеріалу	Мотивація до самоосвіти; забезпечення доступу до якісних освітніх ресурсів	Розширення професійних теоретичних знань, формування практичних навичок безперервного навчання
Мультимедійні засоби навчання	Візуалізація навчального матеріалу, демонстрація алгоритмів дій у надзвичайних ситуаціях	Використання інтерактивних методів навчання; поєднання складових теоретичної та практичної підготовки	Підвищення наочності та ефективності засвоєння навчального матеріалу
Відеосимуляції та інтерактивні тренажери	Моделювання ситуацій безпеки, домедичної допомоги, дій у надзвичайних умовах	Практична спрямованість навчання; створення цифрового освітнього середовища	Формування практичних навичок і готовності до професійної діяльності
Цифрові інструменти оцінювання	Проведення тестування, моніторинг навчальних досягнень, зворотний	Використання сучасних методів контролю знань; систематичність	Об'єктивність оцінювання та підвищення якості контролю знань

Здобувачі вишу отримують можливість працювати з різними джерелами інформації, аналізувати нормативно-правові документи, виконувати навчальні завдання в онлайн-середовищі та брати участь у дистанційному навчанні. Водночас, модернізація освітнього процесу, зокрема впровадження сучасних методів навчання, оновлення матеріально-технічної бази та зміна підходів до виконання практичних завдань, сприяє підвищенню мотивації здобувачів до засвоєння навчального матеріалу. Це позитивно впливає на загальний рівень та якість освіти. Використання різноманітних методів навчання забезпечує систематичне засвоєння освітньої програми та навчальної інформації, а також сприяє всебічному розвитку здобувачів у різних галузях знань. Важливу роль у цьому процесі відіграють практичні заняття, під час яких формується досвід застосування набутих знань у реальних або наближених до реальних умовах. Це, у свою чергу, сприяє формуванню відповідального ставлення до навчання

та підвищенню рівня їхньої професійної підготовки [13. с. 54].

Ефективність використання цифрових ресурсів у розвитку правової компетентності майбутніх викладачів значною мірою залежить від створення відповідних педагогічних умов (див табл. 1). До таких умов належать інтеграція цифрових технологій у зміст професійної підготовки, використання сучасних педагогічних методів та форм навчання, розвиток інформаційно-цифрової компетентності студентів та створення сучасного цифрового освітнього середовища у закладах вищої освіти [11, с. 4].

Цифровізація освіти і науки є одним із пріоритетних напрямів розвитку інформаційного суспільства в Україні. У зв'язку з цим особливого значення набуває професійна підготовка майбутніх викладачів до ефективного використання цифрових технологій у власній педагогічній діяльності. Така підготовка передбачає формування практичних навичок використання цифрових ресурсів для організації освітнього процесу, розроблення навчальних матеріалів, проведення інтерактивних занять та здійснення оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти [8].

Важливим напрямом розвитку цифровізації освіти також є залучення здобувачів освіти та викладачів до онлайн-освітнього середовища відкритих освітніх платформ, зокрема Coursera та Udemy, які співпрацюють з університетами та іншими освітніми організаціями та пропонують онлайн-курси, сертифікаційні програми і освітні ступені з різних галузей знань. Перевагою таких платформ є те, що значна частина курсів розробляється провідними університетами світу та проходить академічну експертизу, що забезпечує їхню наукову й освітню цінність [13, с. 92].

Висновки. У результаті дослідження встановлено, що в умовах цифровізації освітнього простору важливим завданням системи вищої освіти є підготовка майбутніх викладачів, здатних ефективно використовувати цифрові технології у своїй професійній діяльності. Формування правової компетентності майбутніх викладачів предмету «Захисту України» має особливе значення, оскільки зміст цієї навчальної дисципліни пов'язаний з питаннями громадянської відповідальності, національної безпеки, прав та обов'язків громадян, а також формуванням правової культури здобувачів освіти.

Дослідження показало, що правова компетентність майбутнього викладача є важливою складовою його професійної компетентності та передбачає наявність системи правових знань, умінь та навичок, сформовану правосвідомість, а також готовність діяти відповідно до вимог чинного законодавства у професійній діяльності. Встановлено, що ефективним засобом розвитку правової компетентності майбутніх викладачів є цифрові ресурси, які забезпечують доступ до актуальної правової інформації, сприяють формуванню навичок діяльності з нормативно-правовими актами та розвитку аналітичного мислення.

Доведено, що використання цифрових ресурсів у процесі професійної підготовки майбутніх викладачів предмета «Захисту України» сприяє

підвищенню ефективності освітнього процесу, розвитку самостійної пізнавальної діяльності здобувачів, формуванню інформаційно-цифрової грамотності та здатності до критичного аналізу правової інформації. До найефективніших цифрових ресурсів, які можна використовувати у професійній підготовці майбутніх викладачів, належать електронні освітні платформи, цифрові бібліотеки, бази даних нормативно-правових документів, мультимедійні навчальні матеріали та інтерактивні освітні сервіси.

Визначено, що ефективність використання цифрових ресурсів у розвитку правової компетентності майбутніх викладачів значною мірою залежить від створення відповідних педагогічних умов, серед яких важливе місце займає інтеграція цифрових технологій у зміст професійної підготовки, використання сучасних інтерактивних методів навчання, розвиток інформаційно-цифрової компетентності здобувачів освіти та формування сучасного цифрового освітнього середовища у закладах вищої освіти.

Таким чином, результати дослідження підтверджують, що систематичне використання цифрових ресурсів у процесі професійної підготовки майбутніх викладачів «Захисту України» є важливою умовою розвитку їхньої правової компетентності та підвищення якості професійної підготовки педагогічних кадрів.

Перспективи подальших наукових досліджень ми бачимо у розробці методичних рекомендацій щодо впровадження цифрових ресурсів у процес формування правової компетентності майбутніх викладачів та вивченні ефективності їх застосування на практиці.

Використана література:

1. Бех І. Д. Особистісно-орієнтований підхід у вихованні : наук.-метод. посіб. Київ : ІЗМН, 2003. 280 с.
2. Борзик О. Б., Четаєва Л. П., Клєба А. І. Використання цифрових технологій у професійній підготовці майбутніх педагогів. *Освітні обрії*. 2021. № 2. С. 45-50.
3. Биков В. Ю. Моделі організаційних систем відкритої освіти : монографія. Київ : Атіка, 2009. 684 с.
4. Гуменний О. Д. Цифровізація освіти в умовах воєнного стану: виклики та перспективи. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2023. № 1. С. 15-21.
5. Гусарєв С. Д., Тодика Ю. М. Теорія держави і права : навч. посіб. Київ : Юрінком Інтер, 2012. 384 с.
6. Дем'янова Ю. О. Вплив розвитку інформаційно-комунікаційних технологій на світовий ринок праці. *Вісник студентського наукового товариства ДонНУ імені Василя Стуса*. 2020. С. 64-68.
7. Ємчук Т. В. Підвищення цифрової компетентності педагога засобами інформаційно-комунікаційних технологій. *Наукові записки*. Серія: Педагогічні науки. 2022. № 204. С. 114-119.
8. Жалдак М. І. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчальному процесі. Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. 272 с.
9. Івашев Є. В., Сахно О. В., Грядуща В. В., Денисова А. В., Лукіянчук А. М., Удовик С. І. Розвиток цифрової компетентності педагогічних працівників закладів професійної (професійно-технічної) освіти засобами інформаційно-комунікаційних технологій : навч. посіб. Біла Церква : БІНПО, 2021. 258 с. URL : https://lib.iitta.gov.ua/728440.
10. Козюбра М. І. Правова культура: поняття, структура та роль у розвитку суспільства. *Право України*. 2014. № 1. С. 14-21.
11. Морзе Н. В. Основи інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні. Київ : Видавнича група BHV, 2010. 352 с.

12. Морзе Н. В., Спірін О. М. Цифрова компетентність сучасного педагога. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2016. № 5 (55). С. 1-14.
13. Освіта України в умовах воєнного стану: управління, цифровізація, євроінтеграційні аспекти : зб. тез доп. IV Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 25 жовт. 2022 р. [Електронне видання]. Київ : ДНУ «Інститут освітньої аналітики», 2022. 360 с.
14. Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні : матеріали всеукр. наук.-педагог. конф. з підвищення кваліфікації, м. Одеса, 3 трав. – 13 черв. 2022 р. Одеса : ВД «Гельветика», 2022. 504 с.
15. Овчарук О. В. Інформаційно-цифрова компетентність учасників освітнього процесу: сучасні підходи. Київ : Інститут інформаційних технологій і засобів навчання НАПН України, 2019. 192 с.
16. Пометун О. І. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: теоретичні засади. Київ : Педагогічна думка, 2015. 112 с.
17. Про внесення змін до деяких законів України щодо державних гарантій в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану : Закон України від 15.03.2022 № 2126-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2126-20#Text.
18. Про посилення уваги до вивчення безпекових дисциплін та навчання з охорони праці посадових осіб Університету. URL : https://nubip.edu.ua/node/109884.
19. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручник. Київ : Грамота, 2012. 504 с.
20. Скакун О. Ф. Теорія держави і права : підручник. Харків : Консум, 2011. 520 с.
21. Спірін О. М. Інформаційно-комунікаційні технології у професійній діяльності педагога. Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2013. 248 с.
22. Фамілярська Л. Л. Діджиталізація процесу педагогіки партнерства в умовах Нової української школи. 2019. URL : https://conf.zippo.net.ua/?p=152.
23. Шильнікова З. М. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на ринок праці та сферу зайнятості. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2013. № 7 (196). Ч. 2. С. 192-199.

References:

1. Bekh I. D. (2003). *Osobystisno oriientovanyi pidkhid u vykhovanni* [Personality-oriented approach in education] : nauk.-metod. posib. Kyiv : IZMN. 280 s. [in Ukrainian].
2. Borzyk O. B., Chetaieva L. P., Klieba A. I. (2021). Vykorystannia tsyfrovykh tekhnolohii u profesiinii pidhotovtsi maibutnikh pedahohiv [Use of digital technologies in professional training of future teachers]. *Osvitni obrii*, 2. S. 45-50 [in Ukrainian].
3. Bykov V. Yu. (2009). Modeli orhanizatsiinykh system vidkrytoi osvity [Models of organizational systems of open education] : monohrafiia. Kyiv : Atika. 684 s. [in Ukrainian].
4. Humennyi O. D. (2023). Tsyfrovizatsiia osvity v umovakh voiennoho stanu: vyklyky ta perspektyvy [Digitalization of education under martial law: challenges and prospects]. *Pedahohichni nauky: teoriia ta praktyka*, 1. S. 15-21 [in Ukrainian].
5. Husariev S. D., Todyka Yu. M. (2012). Teoriia derzhavy i prava [Theory of state and law] : navch. posib. Kyiv : Yurinkom Inter. 384 s. [in Ukrainian].
6. Demianova Yu. O. (2020). Vplyv rozvytku informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii na svitovyi rynok pratsi [Impact of ICT development on the global labor market]. *Visnyk studentskoho naukovoho tovarystva DonNU imeni Vasylia Stusa*. S. 64-68 [in Ukrainian].
7. Yemchuk T. V. (2022). Pidvyshchennia tsyfrovoi kompetentnosti pedahoha zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Improving teachers' digital competence through ICT]. *Naukovi zapysky. Seriia: Pedahohichni nauky*, 204. S. 114-119 [in Ukrainian].
8. Zhaldak M. I. (2013). Vykorystannia informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u navchalnomu protsesi [Use of ICT in the educational process]. Kyiv : NPU im. M. P. Drahomanova. 272 s. [in Ukrainian].
9. Ivashev Ye. V., Sakhno O. V., Hriadushcha V. V., Denysova A. V., Lukianchuk A. M., Udovyk S. I. (2021). Rozvytok tsyfrovoi kompetentnosti pedahohichnykh pratsivnykiv zakladiv profesiinoi (profesiino-tekhnichnoi) osvity zasobamy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii [Development of digital competence of teaching staff of vocational (vocational) education institutions using information and communication technologies] : navch. posib.. Bila Tserkva : BINPO. 258 s. [in Ukrainian].
10. Koziubra M. I. (2014). Pravova kultura: poniattia, struktura ta rol u rozvytku suspilstva [Legal culture: concept, structure and role in social development]. *Pravo Ukrainy*, 1. S. 14-21 [in Ukrainian].

11. Morze N. V. (2010). Osnovy informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii u navchanni [Fundamentals of ICT in education]. Kyiv : BHV. 352 s. [in Ukrainian].
12. Morze N. V., Spirin O. M. (2016). Tsyfrova kompetentnist suchasnoho pedahoha [Digital competence of a modern teacher]. *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia*, 5(55). S. 1-14 [in Ukrainian].
13. Osvita Ukrainy v umovakh voiennoho stanu: upravlinnia, tsyfrovizatsiia, yevrointehratsiini aspekty [Education in Ukraine under martial law: management, digitalization, European integration aspects] : zb. tez dop. IV Mizhnar. nauk.-prakt. konf., m. Kyiv, 25 zhovt. 2022 r. [Elektronne vydannia]. (2022). Kyiv : DNU «Instytut osvitnoi analityky». 360 s. [in Ukrainian].
14. Osvitnii protses v umovakh voiennoho stanu v Ukraini [The educational process under martial law in Ukraine] : materialy vseukr. nauk.-pedahoh. konf. z pidvyshchennia kvalifikatsii, m. Odesa, 3 trav.– 13 cherv. 2022 r. (2022). Odesa : VD «Helvetyka». 504 s. [in Ukrainian].
15. Ovcharuk O. V. (2019). Informatsiino-tsyfrova kompetentnist uchasnykiv osvitnoho protsesu: suchasni pidkhody [Information and digital competence of participants in the educational process]. Kyiv : IITZN NAPS of Ukraine. 192 s. [in Ukrainian].
16. Pometun O. I. (2015). Kompetentnisnyi pidkhid u suchasnii osviti: teoretychni zasady [Competency-based approach in modern education]. Kyiv : Pedahohichna dumka. 112 s. [in Ukrainian].
17. Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo derzhavnykh harantii v umovakh voiennoho stanu, nadzvychainoi sytuatsii abo nadzvychainoho stanu [On Amendments to Certain Laws of Ukraine Regarding State Guarantees in Conditions of Martial Law, Emergency Situation or State of Emergency] : Zakon Ukrainy vid 15.03.2022 № 2126-IX. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2126-20#Text [in Ukrainian].
18. Pro posylennia uvahy do vyvchennia bezpekovykh dystsyplin ta navchannia z okhorony pratsi posadovykh osib Universytetu [On increasing attention to the study of safety disciplines and occupational health and safety training for University officials]. URL : https://nubip.edu.ua/node/109884 [in Ukrainian].
19. Savchenko O. Ya. (2012). Dydaktyka pochatkovoi osvity [Didactics of primary education] : pidruchnyk. Kyiv : Hramota. 504 s. [in Ukrainian].
20. Skakun O. F. (2011). Teoriia derzhavy i prava [Theory of state and law] : pidruchnyk. Kharkiv : Konsum. 520 s.[in Ukrainian].
21. Spirin O. M. (2013). Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii u profesiinii diialnosti pedahoha [ICT in professional activity of a teacher]. Zhytomyr : ZhDU im. I. Franka. 248 s. [in Ukrainian].
22. Familiarska L. L. (2019). Didzhytalizatsiia protsesu pedahohiky partnerstva v umovakh Novoi ukrainskoi shkoly [Digitalization of partnership pedagogy in the New Ukrainian School]. URL : https://conf.zippo.net.ua/?p=152 [in Ukrainian].
23. Shylnikova Z. M. (2013). Vplyv informatsiino-komunikatsiinykh tekhnolohii na rynok pratsi ta sferu zainiatosti [Impact of ICT on the labor market and employment]. *Visnyk Skhidnoukrainskoho natsionalnoho universytetu imeni Volodymyra Dalia*, 7(196). S. 192-199 [in Ukrainian].

S. Kushniruk, D. Kushniruk, I. Pavlovsky. Digital resources as a means of developing legal competence of a future teacher of «Defense of Ukraine».

The article addresses the pressing challenge of enhancing the professional training of future "Defense of Ukraine" instructors amidst the rapid digital transformation of the educational landscape. The primary focus is on the theoretical substantiation of digital resources as an effective means of developing the legal competence of educators, which is an integral component of their professional culture. The legal competence of a future instructor is defined as a system of legal knowledge, skills, and value orientations essential for effective professional activity within the legal framework of the state. This competence is of particular significance in the context of fostering civic responsibility, understanding the foundations of national security, and upholding human rights.

The aim of this study is to theoretically substantiate the role of digital resources in developing the legal competence of these specialists and to define key directions for their integration into the educational process of higher education institutions. The methodological framework of the research is based on systemic analysis, synthesis, systematization of scientific literature, and a comparative analysis of approaches to professional pedagogical training. The article characterizes the potential of a wide spectrum of digital tools, including electronic educational platforms, digital libraries, databases

of regulatory and legal acts, multimedia materials, and interactive services.

It is demonstrated that integrating these tools into professional training not only improves learning efficiency but also fosters critical analysis skills regarding legal information, stimulates independent cognitive activity, and raises the level of students' information literacy. Particular attention is paid to the pedagogical conditions necessary for the effective use of digital resources; priority is given to the purposeful integration of ICT into the curriculum, the implementation of interactive teaching methods, and the creation of a modern digital educational environment. The article synthesizes experience in using mobile applications and open educational platforms, which support continuous learning and facilitate the educational process during challenging times, such as the current martial law.

It is concluded that the systematic use of digital resources is a crucial prerequisite for developing legal competence, ensuring the training of an educator capable of acting consciously in accordance with current legislation and fostering legal culture in their students. Prospects for further scientific inquiry include the development of methodological recommendations for the practical implementation of digital resources in the educational process and the examination of their effectiveness in cultivating stable professional competencies for "Defense of Ukraine" instructors.

Keywords: *legal competence, digital resources, professional training, future teacher, discipline «Defense of Ukraine», digital technologies, educational environment.*

Дата першого надходження рукопису до видання: 01.04.2026

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 15.04.2026

Дата публікації: 30.04.2026